

๑๔

เดินตามทางของบัณฑิต

(๑๐)

บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ ทำการ
งานชอบด้วยกาย มีการสดับมาก ทำกรรมเป็นบุญไว้ในชีวิต
อันมีประมาณน้อยในมนุษยโลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา
เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๒

บัณฑิตพึงทำความดีทุกเมื่อ ถ้าทำความดีเข้าไป อกุศลจะเข้าแทรก เนื่องจากการชิงช่วงและช่วงชิงของความดีความชั่วนั้นมีอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ทุกๆ คนนั้น トラบโดที่ยังไม่หมดสิ้นอาสวกิเลส ต้องไม่ประมาทในการสร้างความคิด เพราะความคิดหรือบุญกุศลเป็นเสบียงที่สำคัญที่สุดของทุกชีวิต สำหรับการเดินทางไกลในสังสารวัฏ ดังนั้น จึงควรหมั่นสั่งสมบุญให้มากให้ทุกกลมหายใจเป็นไปเพื่อการสั่งสมบุญบารมี เมื่อใจของเราผูกพันกับการสร้างบารมีเช่นนี้ จิตใจย่อมจะถูกกลั่นให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ เหมาะสมที่จะเป็นภาชนะรองรับบุญใหญ่ รองรับการบรรลุมรรคผลนิพพานต่อไป

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ลัมมาทิฏฐิสูตรว่า

“สมมามนํ ปณิธาย	สมมาวาจํ อภาลีย
สมมากมฺมานิ กตฺวาน	กาเยน อธิ ปุคฺคโล
พหุสฺสุโต ปุณฺณกโร	อปฺปสฺสมี อธิ ชีวิตะ
กายสฺส เกทา สปปญฺโณ	สคฺคํ โส อฺปปชฺชติ

บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ ทำการงานชอบด้วยกาย มีการสดับมาก ทำกรรมเป็นบุญไว้ในชีวิต อันมีประมาณน้อยในมนุษย์โลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์”

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๓

*ครั้งนี้เราก็มາถึงตอนสุดท้ายของเรื่องเดินตามทางของบัณฑิต โดยมีเนื้อหาเริ่มจากพระโพธิสัตว์ได้บริจาคทานจนตลอดชีวิต และได้ไปบังเกิดเป็นพระอินทร์ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ส่วนลูกหลานได้เจริญรอยตามปฏิบัติของท่านด้วยการบริจาคทานมิได้ขาด ได้ไปเกิดเป็นเทพบุตรเหมือนกัน แต่ญาติคนสุดท้ายคือ โกสิยเศรษฐี เป็นคนตระหนี่ไม่ยินดีในการให้ทาน นอกจากจะไม่ให้คนอื่นแล้วตัวเองยังไม่ยอมใช้จ่ายทรัพย์สมบัติที่มีอีกด้วย จนพระอินทร์พร้อมด้วยเหล่าเทพบุตรที่เคยเป็นหมู่ญาติ ต้องลงจากเทวโลกมาสั่งสอนให้กลับใจเสียใหม่

ครั้นโกสิยเศรษฐีหันกลับมาให้ทานตามเดิมแล้ว ได้สละทรัพย์สมบัติออกบวชเป็นดาบส บำเพ็ญสมณธรรมอยู่ในป่าตามลำพัง จนชราภาพ ต่อมาเทพนารี ๔ นาง มีความปรารถนาอยากได้สุธาโภชนจากท่าน ท่านดาบสได้มอบสุธาโภชนให้กับหิริเทพนารี พระอินทร์จึงสงสัยว่า ทำไมท่านดาบสจึงมอบให้เฉพาะนางเพียงผู้เดียวเท่านั้น

มาตลีเทพสารก็รับเทพบัญชาแล้ว ได้ขึ้นนั่งบนเวชยันตรถมายังโลกมนุษย์ เมื่อจะเข้าไปในอาศรม มาตลีเทพ

*มก. สุธาโภชนชาดก เล่ม ๖๒ หน้า ๔๗๐

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๔

สารเถิกทำผ้าทิพย์ภูษาเฉวียงบ่าข้างหนึ่ง ทำอัญชลีด้วยความ
นอบน้อม และเรียนถามท่านดาบสเรื่องความสงสัยของพระอินทร์
โกสียดาบสให้เหตุผลว่า “ดูก่อนมาตลีเทพสารเถิ นางสิริเทพธิดา
กล่าวตอบข้าพเจ้าว่า แน่ ส่วนเทพธิดาศรัทธากล่าวตอบว่า
ไม่เที่ยง แต่เทพธิดาอาสา เป็นผู้กล่าวให้คลาดเคลื่อนจากความ
จริง ส่วนเทพนารีชื่อหิริ เป็นผู้ตั้งอยู่ในคุณอันประเสริฐ”

ความหมายที่ท่านดาบสตอบนั้น หมายความว่า เทพธิดา
ชื่อสิริตอบว่า แน่ เพราะคนที่มีสิริर्मักจะมีความมั่นใจในตัวเองสูง
คิดว่าตนทำอะไรก็ต้องประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน
ทำให้เกิดความประมาทและเกียจคร้าน ความชะล่าใจ ความ
ประมาทและเกียจคร้านเป็นอันตรายอันใหญ่หลวงสำหรับผู้มีชีวิต
ดาบสจึงไม่ชอบใจคำของนาง

ส่วนนางศรัทธาเป็นตัวอย่างของคนที่มีความไม่เที่ยง
สามารถทำให้คนทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ ถ้าหลงเชื่อเพราะอกุศล
เข้าครอบงำจิตใจ ก็จะกลายเป็นความเชื่อที่ขาดปัญญา ทำให้
ประพฤติผิดภรรยาสามีของคนอื่นได้ ลำพังความเชื่ออย่างเดียว
ไม่สามารถทำให้ตัวเองเจริญรุ่งเรืองในชีวิตได้ ต้องมีปัญญา
คอยกำกับเหมือนบุรุษควมม้าอาชาไนย ต้องอาศัยเชือกคอย
กระตุกเตือนม้าให้ไปตามเส้นทางที่ถูกต้อง

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๕

ฝ่ายเทพธิดาอาสาเป็นตัวอย่างของผู้ที่มักทำให้คลาดเคลื่อน เนื่องจากมนุษย์ส่วนมากทำอะไรก็เต็มไปด้วยความหวัง ไม่ได้พิจารณาให้ถ่องแท้ตามความเป็นจริงว่า สิ่งนั้นเป็นความหวังลมๆ แล้งๆ หรือเป็นความหวังที่กลายเป็นจริงได้ การคาดหวังที่ผิดพลาด ทำให้มนุษย์ต้องลงเรือไปในมหาสมุทร ต้องถูกลมรสุมร้ายพัดเรือให้จมลงสู่ก้นมหาสมุทร มีน้อยคนนักที่จะสมหวัง นำนาวากลับสู่ถิ่นฐานเดิมด้วยความสวัสดิมีชัย มนุษย์จำนวนมากต้องผิดหวัง เพราะหวังในสิ่งที่ผิด

ส่วนเทพนารีชื่อหิริ เป็นผู้ตั้งอยู่ในคุณอันบริสุทธิ และประเสริฐกว่าคุณธรรมของเหล่าเทพนารีทั้งสาม ผู้มีหิริย่อมรู้สิ่งอันควรและไม่ควร ย่อมประสพแต่ความโชคดียิ่งใหญ่ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า นางเป็นผู้ประกอบด้วยหิริโศดตปปะ แม้อยากได้สุธาโภชนก็ยังไม่มีความละอาย เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม เพราะฉะนั้นดาบสจึงพอใจที่จะมอบสุธาโภชนให้

นอกจากนี้ท่านได้สรรเสริญผู้มีหิริไว้ว่า หญิงสาว หญิงแก่ที่ยังไม่มีสามี หรือมีสามีแล้วก็ตาม เมื่อมีความกำหนัดปรารถนาอย่างแรงกล้าในบุรุษ ก็หักห้ามใจของตัวเองไว้ได้ด้วย ความละอายใจ หากปราศจากความละอายใจ โลกนี้คงวุ่นวายลับสน มนุษย์จะเสพอสังกรรมเหมือนสัตว์เดียรัจฉานทั่วไป ผู้มี

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๖

หิริจึงเป็นบุคคลที่ควรยกย่อง เทพนาริชื่อหิริเป็นผู้มีปกติห้ามคนจากบาปอกุศล เหมือนท่านบเป็นที่กั้นกระแสน้ำเชี่ยวไว้ได้ ดูก่อนเทพสารถิ เพราะฉะนั้น ท่านจงทูลพระอินทร์ตามคำที่เรา กล่าวแล้วนั้นว่า เทพนาริชื่อหิริเป็นผู้ควรได้รับการบูชาในโลกทั้งสอง

มาตลีเทพสารถิได้ฟังถ้อยคำของท่านดาบส ก็ชื่นชม โสมนัส ได้กล่าวสาราณียธรรมต่อกันและกัน และในระหว่างที่กำลังสนทนาธรรมกัน นิमितความตายได้บังเกิดขึ้น มาตลีรู้ว่า ท่านดาบสกำลังจะสิ้นอายุขัยแล้ว จึงกล่าวว่า “ข้าแต่โกลิยะ ท่านปลงอายุสังขารได้แล้ว ธรรมคือการเคลื่อนจากมนุษยโลกก็ถึงพร้อมแก่ท่านแล้ว มาเถิดเราจะไปเทวโลกด้วยกัน เชิญท่านมาเถิด จงขึ้นราชรถคันงามของข้าพเจ้า เพื่อไปสู่สุคติโลกสวรรค์ในกาลบัดนี้เถิด ข้าแต่ท่านผู้มีโคตรเสมอด้วยพระอินทร์ ทั้งพระอินทร์ก็ทรงหวังการมาของท่าน ท่านจงถึงความ เป็นสหายกับพระอินทร์ในวันนี้เถิด”

ท่านโกลิยดาบสนั่งสมาธิครู่หนึ่ง ก็จุติจากอัฐภาพของมนุษย์ บังเกิดเป็นโอปปาติกเทพบุตรผู้มีรัศมีกายสว่างไสว ขึ้นไปยืนอยู่บนทิพยรถ จากนั้นมาตลีได้นำท่านไปสู่สำนักของ ท้าวลักกะ ท้าวลักกะเห็นเทพบุตรใหม่ ก็มีพระทัยยินดี ได้ประทานนางหิริเทวีซึ่งเป็นธิดาของพระองค์ให้เป็นอัคมรเหสีของท่าน

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๓

โกสิยเทพบุตรเป็นผู้มีอิสริยยศมากมาย ท่านได้เป็นสหายของ
พระอินทร์ ผู้เป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

ครั้นพระบรมศาสดาทรงนำพระธรรมเทศนานี้มาตรัสเล่า
จึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ใช้แต่ในบัดนี้เท่านั้นก็หาไม่
ถึงเมื่อก่อน ตถาคตก็ได้สอนให้ภิกษุรูปนี้ที่เคยตระหนี่ ให้ยินดีใน
การให้ทาน” ทรงประมวลชาดกว่า “เทพธิดาชื่อว่าหิริในกาลนั้น
ได้เป็นอุปถัมภ์ภรรยานารี โกสิยดาบสได้เป็นภิกษุผู้รักในการให้ทาน
ปัญจสิขเทพบุตรเป็นพระอนุรุทธะมาตลีเทพสารทิเป็นพระอานนท์
สุริยเทพบุตรเป็นพระมหากัสสปเถระ จันทเทพบุตรเป็นพระ-
มหาโมคคัลลานะผู้มีฤทธิ์มาก นารทดาบสได้เป็นพระสารีบุตร
ส่วนท้าวลักกเทวราชได้เป็นเรวตเถกตนเอง”

จะเห็นได้ว่า ชีวิตของบุคคลกว่าจะเดินทางถึงจุดหมาย
ปลายทาง คือ อายุตถนิพพานนั้น มีเรื่องราวมากมายที่ต้อง
ประสบพบเจอ ถ้าภพชาติไหนได้เจอบัณฑิตนักปราชญ์ มีจิต
เป็นกุศลก็ได้สั่งสมบุญ แต่ถ้าประมาทหลงไปทำบาปอกุศล ก็
ต้องพลัดไปเกิดในอบายภูมิ การกระทำทุกอย่าง ไม่ว่าดีหรือชั่ว
ล้วนมีผลทั้งสิ้น เพียงแต่จะเร็วหรือช้าเท่านั้น ผู้มีปัญญารู้จัก
ทำแต่ความดีเพื่ออนาคตที่ดีและสิ่งที่พึงปรารถนา โอกาสใน
การทำความดีในโลกนี้ไม่ใช่ของหาง่าย เราจึงต้องฉลาดใช้ทุก
สถานการณ์ในการสร้างบารมีให้ได้ ให้รู้จักเปลี่ยนวิกฤติมาเป็น

เดินตามทางของบัณฑิต (๑๐)

๒๕๘

โอกาส ให้เปลี่ยนทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ให้เป็นบุญให้หมด

ขอให้ทุกท่านหมั่นสร้างบุญสร้างบารมี ให้ท่าน รักษาศีล เจริญภาวนาอย่างสม่ำเสมอ เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมีเท่านั้น จึงต้องใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ สร้างความดีให้เต็มที่ โดยเฉพาะช่วง เวลาแห่งการทำใจหยุดนิ่ง เป็นสิ่งที่เราจะขาดไม่ได้ ควรฝึกให้ได้ทุกวัน สะสมบุญจากการเจริญสมาธิภาวนาให้มากๆ ลักวัน หนึ่งเราจะสมหวังตั้งใจปรารถนา ได้เข้าถึงพระธรรมกาย ภายในกันทุกคน

